

Žilinská univerzita v Žiline

Univerzita tretieho veku

O významnom tvorcovi Slovenskej známkovej grafiky Jozefovi Balážovi.

Vypracoval: Jozef Duraj
Vzdelávací program – **Zberateľstvo**

Rok 2021- 2022
September 2
Ročník U3V

Slovenska známková tvorba je za hranicami hodnotená veľmi vysoko. Jej tvorba vychádza predovšetkým s dôrazom na grafické a rytecké hodnoty. Odborníci z oblasti filatelie ju radia pre ich umeleckú krásu, námetovú rôznorodosť, spôsob a kvalitu tlače k trvalým hodnotám európskej známkovej tvorby. Venovali sa jej a stále venujú iba tí najlepší maliari a rytci – skutočný profesionáli svojho remesla.

Patrí k nim aj náš najplodnejší autor Slovenských poštových známok akademický maliar Jozef Baláž.

Narodil sa v roku 1923 v Hlohovci. Výtvarné štúdium začal v roku 1946 na ŠVŠT v Bratislave v oddelení kresby a maľby.

V rokoch 1949 -1952 pokračoval v štúdiu na vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. V rokoch 1952- 1953 študoval na akadémii výtvarných umení v Sofii.

Najväčšia časť jeho tvorby zaberá voľná grafika, knižné a časopisecké ilustrácie a známková tvorba.

Jozef Baláž je najvýznamnejším tvorcom slovenskej známkovej grafiky.

Jozef Baláž

Jozef Baláž vytvoril svoje prvé grafiky v 50 rokoch. Ide vlastne hned' o tri známky zo série 10. výročie Tatranského národného parku, ktoré boli vydané 28.8.1957

Medveď hnedý / 30 h /

Kamzík / 20 h /

Tanap / 1,25 Kčs /

Tatry a panoráma Tatier sú symbolom Slovenska – symbolom otvorenej náruče, ktorý tu pod ich majestátnymi štítmí žijú. Aj jeho zásluhou bola umelecká úroveň poštových známok povýšená na úroveň krásy a hodnôt najmenších výtvarných diel. Svojim originálnym rukopisom výrazne ovplyvnil slovenskú známkovú tvorbu. Šírka námetu známok je pritom pozoruhodná až objavná a ich grafické stvárnenie pôsobivé. Zo slovenskej známkovej produkcie je to napríklad , spolupôsobenie pri vytváraní prvej slovenskej emisie **Štátny znak Slovenskej republiky**.

Zo známok s portrétom je azda najobjavnejšie riešenie **Ľudovíta Štúra**, najmä pre kontrast výtvarných hodnôt – tvar, farba, štýl.

Jozefovi Balážovi sa výtvarne pôsobivo podarilo priblížiť nielen osobnosť a dielo Ľudovíta Štúra a potvrdiť aj oprávnenosť tvrdení o najvýznamnejšom tvorivom v hlade a slovenskej známkovej grafiky. Na známkach zobrazil významné osobnosti našej histórie, ako slovenskí panovníci – osobnosti. Veľkej Moravy s návrhom medziharčia -**knieža Pribina, Rastislav, Kocel a Svätopluk** / ich fiktívne sugestívne dobové portréty /

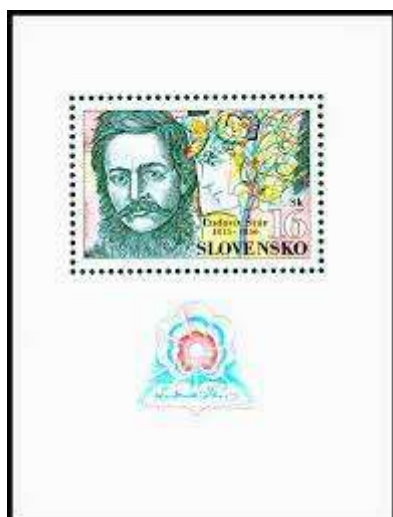
V roku 1993 bol aj autorom známok s vyobrazením osobnosti slovenskej histórie – **Ján Levoslav Bella** / 5 Sk / **Ján Kollár** / 20 Sk / **Alexander Dubček** / 8 Sk/

A taktiež veľkolepého diela slovenskej vedy a zručnosti **vodné dielo Gabčíkovo** / 10 Sk /

V roku 1996 získala jeho známka Ľudovíta Štúra v harčekovej úprave prvé, dovtedy najvýznamnejšie medzinárodné ocenenie slovenskej známky – 3. miesto v súťaží **Grand prix WIPA** .

Medzi posledné známky z jeho autorskej dielne patria **Deň poštovej známky** / 12 Sk / , **Pápež Ján Pavol II.**/12 Sk / v spolupráci s rytcom **Martinom Činovským** /2008/

Záver :

Jozef Baláž je hlavným predstaviteľom prúdu, ktorý v najširšej miere vnikol do tajov známkovej grafiky, osvojil si jej zákonitosti a pomerne skoro vytvoril v tejto oblasti svoj vlastný výrazový prejav.

Balážová tvorba je pomyselným mostom ,ktorý spája česko-slovenskú známkovú tvorbu so slovenskou známkovou tvorbou.

Výrazne sa podieľal na profilácii česko-slovenskej známkovej tvorby.

Zoznam použitej literatúry :

Infofila – autor Peter Závadzky

Encyklopédia Slovenska, I.zväzok, veda

Vydavateľstvo SAV, 1977

Slovenska pošta a.s.,

Poštové múzeum – Banská Bystrica

Ministerstvo dopravy, Pôšt a Telekomunikácie SR

Poštové známky Slovensko, ISBN 80-08-02921-8